

Załącznik do Uchwały Nr...../2016

Rady Powiatu Kaliskiego

z dnia/2016r.

Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego

Kalisz 2016r.

SPIS TREŚCI

I. Wprowadzenie	3
II. Podstawa prawna programu	5
III. Diagnoza problemu na terenie Powiatu Kaliskiego	5
IV. Dotychczasowa działalność Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kaliszu	9
V. Cel główny i cele szczegółowe programu	11
VI. Realizacja działań w ramach programu	12
VII. Podmioty uczestniczące realizacji programu	12
VIII. Ewaluacja i monitoring	12
IX. Środki na realizację programu	13
X. Zakończenie	13

I. Wprowadzenie

Bardzo często mówimy o tym, że zdrowie jest dla nas najwyższą wartością, przy wielu okazjach życzymy zdrowia naszym bliskim. Rozmawiamy też o różnych schorzeniach, wymieniamy się opiniami na temat lekarzy, placówek ochrony zdrowia. Wydaje się jednak, że przeważnie koncentrujemy się na zdrowiu somatycznym, zwłaszcza że symptomy z ciała – ból, gorączka są dla nas łatwo dostrzegalne, wymierne i jednoznacznie odczytujemy je jako sygnały problemów zdrowotnych. Jeżeli zaś chodzi o naszą psychikę i różne zaburzenia z nią związane zachowujemy się, jak byśmy wkraczali na nieznany ląd. Lęk przed chorobą psychiczną, spowodowany wieloma uprzedzeniami i stereotypami, jest w nas głęboko zakorzeniony. Wielu ludzi myśli: “Mnie się to nie może przydarzyć. Każdy, ale nie ja!”.

Światowa Organizacja Zdrowia definiuje pojęcie zdrowia jako pełen dobrostan fizyczny, psychiczny i społeczny człowieka. Ze względu na wieloznaczność i ogólnikowość terminu, pojęcie zdrowia psychicznego jest w różny sposób kategoryzowane i uściślane, choć przeważa pogląd, iż nie istnieje jedna i bezwzględna uniwersalna definicja zdrowia psychicznego, nie ma jednej oficjalnej definicji, ponieważ (według WHO) różnice kulturowe, subiektywne odczucia oraz rywalizujące ze sobą profesjonalne wpływają na to, jak ten jest rozumiany. Jedynym aspektem, z którym zgadza się większość ekspertów jest to, że zdrowie psychiczne i zaburzenie psychiczne nie są do siebie przeciwstawne, czyli brak rozpoznanej choroby psychicznej nie musi oznaczać zdrowia psychicznego. W związku z dynamiką rozwoju chorób psychicznych istnieje ogromna potrzeba powstawania coraz to nowszych i skuteczniejszych sposobów opieki nad osobami dotkniętymi chorobami psychicznymi. Utworzony Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego ma się przyczynić do poprawy życia i zdrowia, a także przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu osób chorych psychicznie.

Zgodnie z ustawą z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego, ochronę zdrowia psychicznego zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane. Również w działaniach z zakresu ochrony zdrowia psychicznego mogą uczestniczyć stowarzyszenia i inne organizacje społeczne, fundacje, samorządy zawodowe, kościoły i inne związki wyznaniowe oraz grupy samopomocy pacjentów i ich rodzin, a także inne osoby fizyczne i prawne. Wyżej wymieniona ustawa określa także, iż ochrona zdrowia psychicznego polega między innymi na:

- promocji zdrowia psychicznego i zapobieganiu zaburzeniom psychicznym,

- zapewnieniu osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym,
- kształtowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi właściwych postaw społecznych, a zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości, a także przeciwdziałaniu ich dyskryminacji.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 20 sierpnia 1996 roku mówi, iż działania w zakresie promocji zdrowia psychicznego i zapobiegania zaburzeniom psychicznym są realizowane przez:

- rozwijanie w społeczeństwie wiedzy i umiejętności potrzebnych człowiekowi do samorozwoju i samorealizacji, radzenia sobie ze stresami i wymaganiami środowiska oraz zwiększenia kontroli nad swoim zdrowiem psychicznym,
- kształtowanie zachowań i stylów życia korzystnych dla zdrowia psychicznego, w tym zapobiegających nadużywaniu alkoholu, używaniu innych substancji psychoaktywnych i paleniu tytoniu,
- uwzględnianie zagadnień promocji zdrowia psychicznego i zapobiegania zaburzeniom psychicznym w programach nauczania, leczenia, opieki, rehabilitacji i resocjalizacji oraz w programach ochrony zdrowia i w środkach masowego przekazu, w tym w jednostkach publicznej radiofonii i telewizji,
- tworzenie miejsc zajmujących się poradnictwem psychologicznym i pomocą psychospołeczną oraz wczesnym rozpoznawaniem potrzeb dzieci z zaburzeniami rozwoju psychoruchowego,
- inicjowanie działań psychoedukacyjnych, rozwijanie umiejętności potrzebnych człowiekowi w celu kształtowania prawidłowych stosunków międzyludzkich w miejscu pracy.

Działania te mają służyć postawieniu diagnozy i rozeznaniu się w problemie jakim są coraz częściej pojawiające się choroby psychiczne. Działania te mają także na względzie dbanie o prawa osób dotkniętych chorobami psychicznymi oraz mają przyczynić się do zwiększenia świadomości i tolerancji społeczeństwa wobec problemu i osób chorych psychicznie. W związku z czym Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego ma się przyczynić do skuteczniejszej realizacji wyżej wymienionych zadań na terenie Powiatu Kaliskiego.

Program zwraca uwagę na najważniejsze czynniki polityki zdrowotnej Powiatu Kaliskiego oraz pokazuje w jaki sposób należy dążyć do poprawy jakości życia i zdrowia osób dotkniętych chorobą psychiczną.

II. Podstawa Prawna Programu

Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. z 2011 r., Nr 231, poz. 1375).

Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2015r., poz. 1445).

Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2015r. poz. 581).

Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2015 r.,poz. 163 z późn. zm.).

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 lutego 2010 roku w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego.

III. Diagnoza problemu na terenie Powiatu Kaliskiego.

Na podstawie informacji zebranych z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kaliszu na terenie Powiatu Kaliskiego w okresie od 2011r. do 2014r. mieszka 3737 osób niepełnosprawnych w tym 402 osób przed 16 rokiem życia. Z pośród wszystkich zarejestrowanych osób niepełnosprawnych po 16 roku życia odnotowano 602 osób ze schorzeniami psychiatrycznymi. W latach 2011 – 2014 na terenie Powiatu Kaliskiego zarejestrowano także osoby ze schorzeniami psychiatrycznymi przed 16 rokiem życia, w sumie to 17 osób.

Osoby niepełnosprawne zamieszkałe na terenie powiatu kaliskiego w okresie od 2011r. do 2014r.			
Osoby niepełnosprawne ogółem po 16-tym roku życia	Osoby zaliczane do stopnia niepełnosprawności z kodem z przyczyny niepełnosprawności 02-P czyli z powodów chorób psychicznych (po 16-tym roku życia)	Osoby niepełnosprawne ogółem przed 16-tym roku życia)	Osoby zaliczane do stopnia niepełnosprawności z kodem z przyczyny niepełnosprawności 02-P czyli z powodów chorób psychicznych (przed 16-tym roku życia)
3335	612	402	17

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kaliszu, opracowanie własne.

Z informacji uzyskanych z Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stawiszynie oraz Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Kaliskiego szacunkowa liczba osób niepełnosprawnych ogółem, z wyróżnieniem osób dotkniętych chorobami psychicznymi, pobierających z tego tytułu świadczenia z rozgraniczeniem na lata 2011-2014 kształtuje się następująco:

Osoby niepełnosprawne korzystające z pomocy Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu powiatu kaliskiego					
rok	Liczba osób niepełnosprawnych - ogółem	W tym-liczba osób niepełnosprawnych po 18-tym roku życia	W tym-liczba osób niepełnosprawnych przed 18-tym roku życia	W tym-liczba osób niepełnosprawnych dotkniętych chorobą psychiczną po 18-tym roku życia	W tym-liczba osób niepełnosprawnych dotkniętych chorobą psychiczną przed 18-tym roku życia
Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Stawiszynie					
2011	250	215	35	18	4
2012	260	220	40	20	4
2013	275	230	45	23	6
2014	285	235	50	26	6
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Cekowie –Kolonii					
2011	157	140	17	26	brak danych
2012					
2013					
2014					

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzezinach					
2011	182	133	49	27	3
2012					
2013					
2014					
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mycielinie					
2011	133	Brak danych	Brak danych	15	2
2012					
2013					
2014					
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Blizanowie					
2011	184	133	51	10	Brak danych
2012	186	134	52	11	Brak danych
2013	173	126	47	12	Brak danych
2014	178	137	41	15	Brak danych
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żelazkowie					
2011	261	208	53	31	Brak danych
2012	271	213	58	39	Brak danych
2013	253	204	49	31	Brak danych
2014	255	204	51	30	Brak danych
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Koźminku					
2011	159	124	35	Brak danych	Brak danych
2012	157	121	36	Brak danych	Brak danych
2013	139	139	38	Brak danych	Brak danych
2014	148	148	43	Brak danych	Brak danych
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Godzieszach					
2011	137	90	47	24	7
2012	149	98	51	25	8
2013	142	97	45	25	9
2014	154	106	48	26	10
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Opatówce					
2011	863	42	14	Brak danych	Brak danych
2012		48	13	Brak danych	Brak danych
2013		52	21	Brak danych	Brak danych
2014		58	20	Brak danych	Brak danych
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Liskowie					
2011	13 (pobierające zasiłek stały)	Brak danych	Brak danych	5	Brak danych
2012	10 (pobierające zasiłek stały)	Brak danych	Brak danych	4	Brak danych
2013	11 (pobierające zasiłek stały)	Brak danych	Brak danych	3	Brak danych
2014	11 (pobierające zasiłek stały)	Brak danych	Brak danych	4	Brak danych
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczytnikach					
2011	192	150	42	34	Brak danych
2012					
2013					
2014					

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stawiszynie oraz Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Kaliskiego.

Większości Ośrodków nie posiada danych dotyczących osób niepełnosprawnych dotkniętych chorobami psychicznymi zamieszkałych na terenie ich gmin. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzezinach oraz Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Blizanowie posiadają opracowane Programy Ochrony Zdrowia Psychicznego. Większość gmin nie realizuje programów zdrowotnych i akcji profilaktycznych względem osób dotkniętych chorobami psychicznymi.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Kaliszu liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych oraz osób bezrobotnych z chorobami psychicznymi z terenu Powiatu Kaliskiego wynosi:

Na koniec roku	zarejestrowane osoby niepełnosprawne			
	ogółem (powiat grodzki i ziemski)	w tym powiat ziemski	osoby z chorobami psychicznymi	
			Ogółem	w tym powiat ziemski
2011	553	131	115	19
2012	589	147	119	27
2013	626	162	120	25
2014	534	123	103	21

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Kaliszu.

Powyższe dane dotyczą tylko osób z zaburzeniami psychicznymi, które zostały zarejestrowane lub pobierały z tego tytułu świadczenia. Wiele osób, które zmagają się z chorobami psychicznymi nie zostało uwzględnionych w oficjalnych danych, jednak również one potrzebują opieki i wsparcia, aby mogły prawidłowo funkcjonować w społeczeństwie i radzić sobie w życiu codziennym.

IV. Dotychczasowa działalność Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kaliszu.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie swoje zadania w ramach ochrony zdrowia psychicznego podejmuje poprzez:

1. **Ośrodek Wsparcia - Środowiskowy Dom Samopomocy im. Jana Pawła II** mieszczący się w Liskowie przy ul. Twórców Liskowa 3. Ośrodek, który jest środowiskową formą pomocy półstacjonarnej służącą utrzymaniu osoby w jej naturalnym środowisku i przeciwdziałaniu instytucjonalizacji. W 2006 roku powstał **Środowiskowy Dom Samopomocy w Liskowie** – przeznaczony jest dla osób, które z powodu niepełnosprawności intelektualnej lub choroby psychicznej mają trudności z prawidłowym funkcjonowaniem w środowisku rodzinnym i społecznym. Dysponuje 15 miejscami dla osób przebywających okresowo w systemie całodobowym oraz 35 dla uczestników przebywających w Domu w systemie dziennym. Dom zapewnia dowożenie uczestników oraz posiłek przygotowany w ramach terapii kulinarnej codziennie dla osób przebywających w ośrodku wsparcia korzystających z dziennych specjalistycznych usług. Osoby korzystające z usług w całodobowym ośrodku wsparcia uczestniczą również w prowadzonych przez terapeutów zajęciach dostosowanych do umiejętności poszczególnych osób.
2. **Dom Pomocy Społecznej w Liskowie** – przeznaczony jest on dla osób w podeszłym wieku. Parter i pierwsze piętro budynku dostosowane są do potrzeb osób niepełnosprawnych.
3. **Warsztaty Terapii Zajęciowej w Koźminku** – działa od grudnia 2004 roku i jest pewnym azylem dla osób dorosłych wobec których orzeczono znaczny lub umiarkowany stopień niepełnosprawności. Są to osoby ze wskazaniami do uczestnictwa w warsztacie terapii, których stan zdrowia uniemożliwia podjęcie pracy, oraz wymagają pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych. Są to osoby pozostające w izolacji społecznej oraz bezczynności. Warsztat terapii zajęciowej jest placówką pobytu dziennego. W zajęciach w Warsztacie Terapii Zajęciowej w Koźminku uczestniczy 30 osób. Czas trwania zajęć wynosi 7 godzin dziennie od poniedziałku do piątku. Warsztat realizuje działalność w zakresie rehabilitacji zawodowej w pięciu pracowniach terapeutycznych: gospodarstwa domowego, plastycznej, rękodzieła, informatycznej i krawiecko – artystycznej.

4. **Zakład Aktywności Zawodowej „SWOBODA”** – zakład spełnia warunki do zatrudniania osób o znacznym stopniu niepełnosprawności, które zajmują się produkcją i sprzedażą sadzonek i roślin ozdobnych na potrzeby rynku lokalnego oraz produkcją wyrobów okolicznościowych. Placówka ta zapewnia rehabilitację zawodową, społeczną i zdrowotną przygotowującą ludzi niepełnosprawnych do aktywnego życia w społeczeństwie.
5. Specjalistyczne **poradnictwo prawne i psychologiczne.**

Wparcie dla mieszkańców Powiatu Kaliskiego w postaci poradnictwa specjalistycznego prawnika, psychologa oraz terapeuty rodzinnego/terapeuty uzależnień w siedzibie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kaliszu, Pl. Św. Józefa 5, 62-800 Kalisz.

- prawnik – w każdy czwartek od godz. 12.00 do 14.00,
- psycholog – w każdy poniedziałek od godz. 13.00 do 15.00.
- terapeuta rodzinny/uzależnień – w każdą środę 9.30-11.30.

6. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kaliszu wraz Fundacją Concordia w dniach 8-12 września 2014r. zorganizowało na terenie Powiatu Kaliskiego „Wielkopolskie Dni Zdrowia Psychicznego”. W harmonogramie spotkań Wielkopolskich Dni Zdrowia Psychicznego w Powiecie Kaliskim znalazły się między innymi:

1. Wystawa prac artystów chorujących psychicznie – w holu Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kaliszu. (Pl. Św. Józefa 5, 62-800 Kalisz).
2. Spotkanie profilaktyczne z młodzieżą w Gimnazjum w Opatówku (ul. Szkolna 7, 62-860 Opatówek).
3. Wieczorek autorski z Panią Aleksandra Kożuszek w Gminnej Bibliotece Publicznej im. Braci Gillerów w Opatówku (Plac Wolności 18, 62-860 Opatówek).
4. Dni otwarte w Środowiskowego Domu Pomocy Społecznej w Liskowie połączone z wystawą prac uczestników (62-850 Lisków, ul. Twórców Liskowa 3).
5. Spotkanie z pracownikami lokalnych instytucji i zapoznanie się z tematyką problemu psychozy (Pl. Św. Józefa 5, 62-800 Kalisz).

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kaliszu pragnie w przyszłych latach organizować podobne inicjatywy w celu rozpowszechniania informacji dotyczących zdrowia psychicznego oraz walczyć ze stereotypami dotyczącymi osób chorujących psychicznie.

Ponadto Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kaliszu współpracuje z organizacjami pozarządowymi takimi jak:

1. Gminne Towarzystwo Dzieci i Osób Niepełnosprawnych w Liskowie – Towarzystwo prowadzi działalność samopomocową dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin, organizuje wyjazdy na turnusy rehabilitacyjne oraz środowiskowe imprezy integracyjne.
2. Wiejskie Stowarzyszenie Działające na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „RAZEM ŁATWIEJ” w Koźminku – Stowarzyszenie prowadzi wspomniany wyżej Warsztat Terapii Zajęciowej w Koźminku.
3. Stowarzyszenie Dzieci Specjalnej Troski w Mycielinie – stowarzyszenie prowadzi działalność samopomocową dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin, organizuje imprezy kulturalno – sportowo – turystyczne i okolicznościowe świąteczno – noworoczne.

V. Cel główny i cele szczegółowe Programu

Celem głównym Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego jest poprawa jakości życia, zdrowia i opieki nad osobami dotkniętymi chorobami psychicznymi na terenie Powiatu Kaliskiego.

Cele szczegółowe:

1. Zwiększenie świadomości oraz wiedzy mieszkańców Powiatu Kaliskiego, związanej z zaburzeniami psychicznymi,
2. Kształtowanie odpowiednich postaw społecznych – zwłaszcza tolerancji wobec osób chorych,
3. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób dotkniętych chorobą psychiczną,
4. Aktywizacja zawodowa osób chorych psychicznie,
5. Poprawa jakości życia, pomoc w nabywaniu umiejętności samodzielnego radzenia sobie z codziennymi obowiązkami.

VI. Realizacja działań w ramach Programu

- podejmowanie działań profilaktycznych – organizowanie kampanii, dla osób zdrowych mających na celu edukowanie i informowanie, w jaki sposób niezdrowy tryb życia, stres, używki niekorzystnie wpływają na zdrowie psychiczne,
- poradnictwo specjalistyczne,
- organizowanie szkoleń dla sprawujących opiekę nad osobami z chorobą psychiczną oraz dla pracowników opieki społecznej,
- tworzenie programów edukacyjnych i wspierających osoby z zaburzeniami psychicznymi,

VII. Podmioty uczestniczące w realizacji Programu

Starostwo Powiatowe w Kaliszu, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kaliszu, Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Kaliskiego, Wojewódzki Szpital Zespolony im. Ludwika Perzyny w Kaliszu, Wojewódzki Zakład Opieki Psychiatrycznej w Sokołowie, Publiczne i niepubliczne zakłady opieki na terenie poszczególnych gmin powiatu Kaliskiego, Środowiskowy Dom Samopomocy w Liskowie, Dom Pomocy Społecznej w Liskowie, Warsztaty Terapii Zajęciowej w Koźminku, Gminne Towarzystwo Dzieci i Osób Niepełnosprawnych w Liskowie, Wiejskie Stowarzyszenie Działające na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „RAZEM ŁATWIEJ” w Koźminku, Stowarzyszenie Dzieci Specjalnej Troski w Mycielinie, Zakład Aktywności Zawodowej „SWOBODA”, psycholog, psychiatra, doradca zawodowy, lokalne media.

VIII. Ewaluacja i monitoring

Celowością monitorowania programu jest pomiar ewaluacji oraz kontrola wewnętrzna sprawdzająca, czy założone cele zostały zrealizowane. Monitorowanie oraz ocena postępu zadań z zakresu Programu odbywać się będzie na podstawie corocznych ”Sprawozdań z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kaliszu”.

IX. Środki na realizację programu

- Publiczne i niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej – środki otrzymane z Narodowego Funduszu Zdrowia – świadczenia zdrowotne,

- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Stawiszynie, Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Kaliskiego – środki z budżetów poszczególnych gmin,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kaliszu – środki z budżetu Powiatu Kaliskiego oraz środki otrzymane na realizację programów.

X. Zakończenie

W społeczeństwie panuje powszechne przekonanie, że choroba psychiczna jest czymś wstydliwym i wymaga ukrywania jej przed innymi ludźmi. Osoby z zaburzeniami psychicznymi są szczególnie zagrożone ubóstwem oraz wykluczeniem społecznym. Z powodu specyfiki swojego schorzenia mają one ogromne trudności w samodzielnym funkcjonowaniu społecznym, pełnieniu ról społecznych oraz integracji społecznej. Taka sytuacja powoduje spadek aktywności społecznej, pogłębiając się izolację społeczną, wzrost uzależnienia od opiekunów, w rezultacie obniżanie jakości życia tych osób.

Zgodnie z ustawą z dnia 19 sierpnia 1994r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz.U. z 2011r., Nr 231, poz. 1375) art. 2 ust. 4 pkt. 1 stanowi, iż do zadań powiatu należy opracowanie i realizacja powiatowego programu ochrony zdrowia psychicznego.

Przesłaniem Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego jest dążenie do sytuacji, w której osoba z problemami psychicznymi będzie czuła się pełnoprawnym członkiem społeczeństwa. Nadrzędnym celem jest zwrócenie szczególnej uwagi na postrzeganie osób z zaburzeniami psychicznymi oraz stworzenie im optymalnych warunków do kompleksowej rehabilitacji i pełnej integracji ze społeczeństwem.

